GUI aplikacije i PyQt

Slajdovi za predmet Osnove programiranja

Katedra za informatiku, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad

2022.

Ciljevi

- GUI = graphical user interface
- savlađivanje osnovnih koncepata pisanja GUI aplikacija

GUI biblioteke i Python

- pisanje programa koji ima GUI od nule je ogroman posao
- puno istih funkcija bismo morali da pišemo iznova za svaki program
- → možemo da koristimo biblioteku klasa
- za Python ih ima mnogo:
 - TkInter
 - wxPython
 - PyQt
 - PyGTK

• ...

PyQt

- Qt je cross-platform biblioteka za C++
 - Windows, Linux, Mac OSX, Symbian, Android, iOS
- PyQt je Python omotač oko Qt biblioteke

Instalacija PyQt

pip install pyqt5 pyqt5-tools

Struktura GUI aplikacije

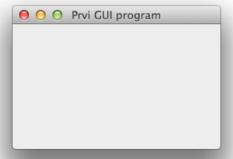
- bez obzira na izabranu GUI biblioteku, svaki program ima sličnu strukturu
- program se ne izvršava linearno (od početka prema kraju, bez pauze), već se izvršava samo u pojedinim trenucima
- 1 inicijalizacija programa prilikom pokretanja
 - inicijalizuju se interne strukture podataka
- 2 prepuštanje kontrole OS-u i čekanje na događaje
 - mouse click, key press, touch, swipe, ...
- 3 obrada nastalog događaja i prelazak na 2

Prva GUI aplikacija

```
import sys
from PyQt5 import QtGui, QtWidgets
def main():
    # inicijalizacija
    app = QtWidgets.QApplication(sys.argv)
    w = QtWidgets.QWidget()
    w.resize(250, 150)
    w.move(300, 300)
    w.setWindowTitle('Prvi GUI program')
    w.show()
    # ovde je petlja za obradu događaja
    sys.exit(app.exec_())
                  main
     name
```

Struktura GUI aplikacije

- prozor već ima dosta funkcionalnosti (close, resize)
- nismo morali da pišemo sve od početka

Dodajemo status bar

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def init (self):
        super(Example, self).__init__()
        self.initUI()
    def initUI(self):
        # ovde se uključuje status bar
        self.statusBar().showMessage('Ready')
        self.setGeometry(300, 300, 250, 150)
        self.setWindowTitle('Statusbar')
        self.show()
def main():
    app = QtWidgets.QApplication(sys.argv)
    ex = Example()
```

Dodajemo status bar 2

• tekst u status baru se definiše pomoću setMessage

Dodajemo meni

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        exitAction = QtWidgets.QAction(QtGui.QIcon('exit.png'), '&Exit', s
        exitAction.setShortcut('Ctrl+Q')
        exitAction.setStatusTip('Exit application')
        exitAction.triggered.connect(QtWidgets.qApp.quit)
        self.statusBar().showMessage('Ready')
        menubar = self.menuBar()
        fileMenu = menubar.addMenu('&File')
        fileMenu.addAction(exitAction)
        self.setGeometry(300, 300, 300, 200)
        self.setWindowTitle('Menubar')
        self.show()
```

Dodajemo meni 2

• klik na stavku menija ili Ctrl-Q ili Alt-F,E zatvaraju program

Dodajemo toolbar

Raspored komponenti na prozoru

- komponente (widgets) se mogu rasporediti na više načina
- 1 apsolutno pozicioniranje (piksel koordinate)
- 2 neki drugi način

Apsolutno pozicioniranje

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        lbl1 = QtWidgets.QLabel('Apsolutno', self)
        lbl1.move(15, 10)
        lbl2 = QtWidgets.QLabel('pozicioniranje', self)
        1b12.move(35, 40)
        lbl3 = QtWidgets.QLabel('komponenti', self)
        lbl3.move(55, 70)
        self.show()
```

GUI aplikacije i PyQt 15 / 44

Apsolutno pozicioniranje 2

- teško je prilagoditi prikaz različitim uslovima
 - različiti OS
 - različita veličina osnovnog fonta

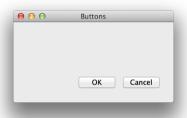
GUI aplikacije i PyQt 16 / 44

Pozicioniranje komponenti: Box Layout

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        . . .
        okButton = QtWidgets.QPushButton("OK")
        cancelButton = QtWidgets.QPushButton("Cancel")
        hbox = QtWidgets.QHBoxLayout()
        hbox.addStretch(1)
        hbox.addWidget(okButton)
        hbox.addWidget(cancelButton)
        vbox = QtWidgets.QVBoxLayout()
        vbox.addStretch(1)
        vbox.addLayout(hbox)
        self.setLayout(vbox)
```

GUI aplikacije i PyQt 17 / 44

Pozicioniranje komponenti: Box Layout 2

- OK i Cancel su u horizontalnom boxu, gurnuti u desno
- horizontalni box je u vertikalnom boxu, gurnut na dole

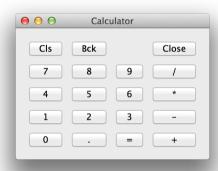
Pozicioniranje komponenti: Box Layout 3

• isti odnos je i nakon promene veličine prozora

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        grid = QtWidgets.QGridLayout()
        self.setLavout(grid)
        names = ['Cls', 'Bck', '', 'Close',
                 '7'. '8'. '9'. '/'.
                 '4'. '5'. '6'. '*'.
                 11'. 12'. 13'. 1-1.
                 '0'. '.'. '='. '+']
        positions = [(i,j) for i in range(5) for j in range(4)]
        for position, name in zip(positions, names):
            if name == !:
                continue
            button = QtWidgets.QPushButton(name)
            grid.addWidget(button, *position)
```

GUI aplikacije i PyQt 20 / 44

• raspored je otporan na promenu veličine prozora

GUI aplikacije i PyQt 21 / 44

• komponente mogu da se prostiru preko više kolona ili redova

```
class Example(QtGui.QMainWindow):
    def initUI(self):
        title = QtWidgets.QLabel('Title'); author = QtWidgets.QLabel('Author')
        review = QtWidgets.QLabel('Review'); titleEdit = QtWidgets.QLineEdit()
        authorEdit = QtWidgets.QLineEdit(); reviewEdit = QtWidgets.QTextEdit()
        grid = QtWidgets.QGridLayout()
        grid.setSpacing(10)
        grid.addWidget(title, 1, 0)
        grid.addWidget(titleEdit, 1, 1)
        grid.addWidget(author, 2, 0)
        grid.addWidget(authorEdit, 2, 1)
        grid.addWidget(review, 3, 0)
        # reviewEdit se prostire preko 5 redova
        grid.addWidget(reviewEdit, 3, 1, 5, 1)
        self.setLayout(grid)
```

GUI aplikacije i PyQt 22 / 44

Događaji u korisničkom interfejsu

- za svaki događaj vezane su tri stvari
 - izvor: objekat čije stanje se menja
 - objekat: enkapsulira promenu stanja
 - odredište: želi da bude obavešten o događaju
- signal se emituje kada se desi događaj
- slot se poziva kada se desi događaj

button.clicked.connect(self.onClick)

• izvor: button

signal: clicked

slot: onClick()

GUI aplikacije i PyQt 24 / 44

Signal/slot primer

```
class Example(QtWidgets.QWidget):
    def initUI(self):
        . . .
        lcd = QtWidgets.QLCDNumber(self)
        sld = QtWidgets.QSlider(QtCore.Qt.Horizontal, self)
        vbox = QtWidgets.QVBoxLavout()
        vbox.addWidget(lcd)
        vbox.addWidget(sld)
        self.setLavout(vbox)
        # source: sld
        # signal: valueChanged
        # slot: lcd.display
        sld.valueChanged.connect(lcd.display)
```

GUI aplikacije i PyQt 25 / 44

Signal/slot primer 2

GUI aplikacije i PyQt 26 / 44

Redefinisanje postojeće obrade događaja

```
class Example(QtWidgets.QWidget):
    # nasledena metoda, poziva se na pritisak tastera
    # redefinišemo je u našem nasledniku QWidget-a
    def keyPressEvent(self, e):
        if e.key() == QtCore.Qt.Key_Escape:
            self.close()
```

GUI aplikacije i PyQt 27 / 44

Informacije o izvoru događaja

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        btn1 = QtWidgets.QPushButton("Button 1", self)
        btn1.move(30, 50)
        btn2 = QtWidgets.QPushButton("Button 2", self)
        btn2.move(150, 50)
        btn1.clicked.connect(self.buttonClicked)
        btn2.clicked.connect(self.buttonClicked)
        self.statusBar()
    def buttonClicked(self):
        # zboq koqa sam pozvan?
        sender = self.sender()
        self.statusBar().showMessage(sender.text() +
              was pressed')
```

Informacije o izvoru događaja 2

Definisanje nove vrste događaja

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    # closeApp je novi signal
    closeApp = QtCore.pyqtSignal()
    def initUI(self):
        # poveži closeApp sa close() slotom
        # close zatvara aplikaciju
        self.closeApp.connect(self.close)
        . . .
    def mousePressEvent(self, event):
        # emituj događaj kad se klikne mišem
        self.closeApp.emit()
```

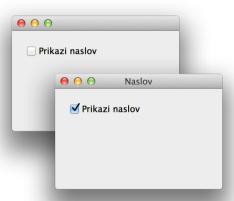
GUI aplikacije i PyQt 30 / 44

QCheckBox

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        cb = QtWidgets.QCheckBox('Prikazi naslov', self)
        cb.move(20, 20)
        cb.toggle()
        cb.stateChanged.connect(self.changeTitle)
        . . .
    def changeTitle(self, state):
        if state == QtCore.Qt.Checked:
            self.setWindowTitle('Naslov')
        else:
            self.setWindowTitle('')
```

GUI aplikacije i PyQt 31 / 44

$\overline{\mathsf{QCheckBox}}_2$

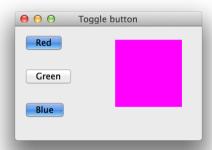

GUI aplikacije i PyQt 32 / 44

QPushButton

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        redb = QtWidgets.QPushButton('Red', self)
        redb.setCheckable(True) # dugme sa dva stanja!
        redb.move(10, 10)
        # signal prenosi bool parametar!
        redb.clicked[bool].connect(self.setColor)
        . . .
        self.square = QtWidgets.QFrame(self)
        self.square.setGeometry(150, 20, 100, 100)
    def setColor(self, pressed):
        source = self.sender()
        if pressed:
```

QPushButton $_2$

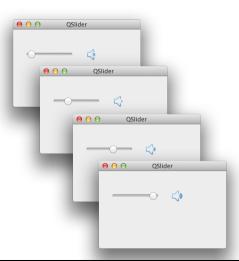

QSlider

```
class Example(QtWidgets.QMainWindow):
    def initUI(self):
        sld = QtWidgets.QSlider(QtCore.Qt.Horizontal, self)
        sld.setFocusPolicy(QtCore.Qt.NoFocus)
        sld.setGeometry(30, 40, 100, 30)
        # signal prenosi int parametar!
        sld.valueChanged[int].connect(self.changeValue)
        self.label = QtWidgets.QLabel(self)
        self.label.setPixmap(QtGui.QPixmap('mute.png'))
        self.label.setGeometry(160, 40, 80, 30)
    def changeValue(self, value):
        if value == 0:
            self.label.setPixmap(QtGui.QPixmap('mute.png'))
        elif value > 0 and value <= 30:
            self.label.setPixmap(QtGui.QPixmap('min.png'))
        elif value > 30 and value < 80:
            self.label.setPixmap(QtGui.QPixmap('mid.png'))
        else:
            self.label.setPixmap(QtGui.QPixmap('max.png'))
```

GUI aplikacije i PyQt 35 / 44

$\mathsf{QSlider}_2$

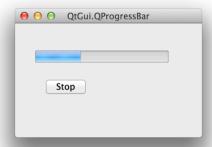
GUI aplikacije i PyQt 36 / 44

QProgressBar

```
class Example(QtWidgets.QWidget):
   def initUI(self).
        self.pbar = QtWidgets.QProgressBar(self)
        self.pbar.setGeometry(30, 40, 200, 25)
        self.btn = QtWidgets.QPushButton('Start', self)
        self.btn.move(40, 80)
        self.btn.clicked.connect(self.doAction)
        self.timer = QtCore.QBasicTimer()
        self.step = 0
   def timerEvent(self. e):
        if self.step >= 100:
            self.timer.stop()
            self.btm.setText('Finished')
            return
        self.step = self.step + 1
        self.pbar.setValue(self.step)
   def doAction(self):
        if self.timer.isActive():
            self.timer.stop()
            self.btm.setText('Start')
        alsa.
            self.timer.start(100, self)
            self.btn.setText('Stop')
```

GUI aplikacije i PyQt 37 / 44

QProgressBar $_2$

GUI aplikacije i PyQt 38 / 44

QComboBox

```
class Example(QtWidgets.QWidget):
    def initUI(self):
        self.lbl = QtWidgets.QLabel("Ubuntu", self)
        combo = QtWidgets.QComboBox(self)
        combo.addItem("Ubuntu")
        combo.addItem("Mandriva")
        combo.addItem("Fedora")
        combo.addItem("Red Hat")
        combo.addItem("Gentoo")
        combo.activated[str].connect(self.onActivated)
        . . .
    def onActivated(self, text):
        self.lbl.setText(text)
        self.lbl.adjustSize()
```

GUI aplikacije i PyQt 39 / 44

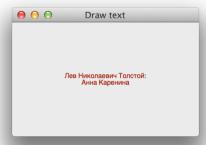
$\mathsf{QComboBox}_{2}$

Pravljenje sopstvene komponente

```
class Example(QtWidgets.QWidget):
    def initUI(self):
        self.text = u' u041b u0435...'
    def paintEvent(self, event):
        qp = QtGui.QPainter()
        qp.begin(self)
        self.drawText(event, qp)
        ap.end()
    def drawText(self, event, qp):
        ap.setPen(QtGui.QColor(168, 34, 3))
        qp.setFont(QtGui.QFont('Decorative', 10))
        qp.drawText(event.rect(), QtCore.Qt.AlignCenter,
            self.text)
```

Pravljenje sopstvene komponente 2

GUI aplikacije i PyQt 42 / 44

Primer: Tetris

Tetris: 4 klase

- Tetris
 - inicijalizuje igru
- Board
 - sadrži logiku igre
- Tetrominoe
 - sadrži imena svih delova
- Shape
 - implementira ponašanje jedne figure

GUI aplikacije i PyQt 44 / 44